

گزارش «توسعه‌یابی» از تبعات تصویب خروج نظامیان آمریکا در پارلمان عراق

تروریسم، تجزیه و باز هم تاوان



فرشاد گلزاری

اصول تحلیل وقایع و تحولات در نظام بین‌الملل در هر جغرافیا و بر اساس جنس آن رخداد متفاوت است. شاید یک واقعه سیاسی در هتنگ کنگ در نهایت طی چند ساعت و چند روز تحلیل و بررسی شود و نتایج آن توسط رسانه‌ها، اندیشکده‌ها و مقامات و دولت‌های دخیل در آن حادثه انعکاس یابد؛ اما ممکن است وقایع دیگری در آن سر دنیا (اروپا، آمریکا یا خاورمیانه) به گونه‌ای خشن تر یا ملایم تر رخ دهد و تحلیل آن ماه‌ها و سال‌ها به طول بینجامد. به عنوان مثال واقعه ۱۱ سپتامبر یکی از پدیده‌هایی بود که تحلیل در روابط بین‌الملل را به قبل و بعد از خود تقسیم کرد؛ به عبارتی دیگر این حادثه فقط یک واقعه تروریستی صرف نبود، بلکه پس از آن جهان وارد فاز جدیدی شد و این واقعه به معنای واقعی مانند یک گسل، دنیا را به دو نیم (قبل و بعد از ۱۱ سپتامبر) تقسیم کرد. بحث دیگری که در تحلیل وقایع جهانی آن هم در قرن ۲۱ باید مورد توجه

قرار بگیرد در وهله نخست این است که برای تحلیل یک واقعه باید به این فهم و درک برسیم که در دنیای سیاست (فارغ از جغرافیا، مدل و جنس واقعه) یک مثلث همیشه ثابت وجود دارد که سه ضلع آن را سیاست، اقتصاد و امنیت تشکیل می‌دهند. بر این اساس باید متوجه باشیم که اگر یک واقعه امنیتی در گوشه‌ای از جهان رخ می‌دهد بدون تردید آثار و پیامدهای آن بر سیاست و اقتصاد حادث خواهد شد؛ به عنوان مثال در بازه زمانی که تنش در تنگه هرمز و خلیج فارس بر سر نکتکش‌ها بالا گرفت، شاهد آن بودیم که قیمت نفت به بالاترین حد خود رسید؛ چرا که (فارغ از لفاظی‌های سیاسی) ماهیت این تنش، امنیتی بود و هر لحظه ممکن بود تهدیدها به سمت سوئی برود که دیگر هیچ کشوری قادر نباشد نکتکش‌های خود را برای فروش نفت عازم کشورهای دیگر کند. به همین دلیل هر سه ضلع مثلث مذکور باید در تحلیل ما مورد نظر قرار بگیرد.

مصوبه پارلمان عراق چرا تصویب شد؟

با این مقدمه اگر نگاهی به مصوبه اخیر پارلمان عراق مبنی بر

خروج نظامیان آمریکا از این کشور بیندازیم می‌بینیم که کنشگری در سطح سیاسی (آن هم با محوریت قوه مقنن) چه اندازه بر اقتصاد و امنیت عراق و به خصوص ایالات متحده تاثیر خواهد داشت. اینکه چرا مصوبه مذکور بسا ۱۷۰ رأی موافق به تصویب رسید، موضوعی است که ریشه در حوادث اخیر عراق به خصوص ترور سپهبد قاسم سلیمانی دارد. واقعیت این است که در وضعیت فعلی که هنوز تنور لفاظی‌های ایالات متحده داغ است و ایران صبر استراتژیک را پیشه کرده، سوالی که ذهن تمام خبرنگاران، تحلیلگران و حتی مقامات را به خود مشغول کرده این است که چرا یک کشور اشغالگر در کشوری دیگر دست به ترور یکی از بزرگترین و مهم‌ترین مهره‌های نظامی و امنیتی دنیا زد؟

فارغ از این سوال بسیاری از تحلیلگران در تعجب هستند که چرا و چگونه ایالات متحده به صورت خودسرانه از آسمان و حریم هوایی و زمینی عراق علیه منافع ایران، سوریه و حتی اردن و ترکیه استفاده می‌کند؛ مگر قرار داد امنیتی بغداد-واشنگتن و بندهای آن ناظر بر

رای اکثریت پارلمان عراق در تایید مصوبه شش‌بندی خروج نظامیان آمریکا از این کشور را باید یک تصمیم سیاسی با درون‌مایه حقوقی بدانیم که البته پیامدهای آن (برای امنیتی و اقتصادی) خواهد بود

اعمال نظامی دو طرف (خصوصاً آمریکا) نیست؟ برای پاسخ به این پرسش یک بحث سیاسی و یک بحث حقوقی مطرح است. از منظر حقوقی قرارداد امنیتی بغداد-واشنگتن غیرمعمول است؛ اینک ابهامات زیادی را در درون خود داشت، صریحاً اعلام کرده بود که اگر آمریکا بخواهد در آسمان و زمین عراق دست به انجام عملیات نظامی بزند، باید افاق مشترک عملیاتی با عراق را در جریان قرار بدهد و پس از آن هیئت وزیران باید این موضوع را به تایید برساند تا در نهایت ایالات متحده بتواند در آسمان یا خاک عراق دست به عملیات نظامی بزند.

پیاده‌سازی مدل سیاست مهاجرتی ترامپ در هند

غیرمسلمانان مقدم بر مسلمانان!

چیزی که موجب ترس جامعه مسلمانان هند شده، اظهارات قبلی در ضدیت با مسلمانان است از جمله طردن از طرحی مشابه طرح ممنوعیت سفر دونالد ترامپ، برای ممنوعیت سفر مسلمانان هند، متهم کردن مردان مسلمان به اجبار زنان هند برای گرویدن به اسلام و مقایسه شاهرخ خان، هنرپیشه بالیوود با حافظ سعید، شبه‌نظامی‌ای که در پاکستان زندگی می‌کند. گروه‌های حقوق مدنی می‌گویند این قانون که مهاجران غیرمسلمان از پاکستان، بنگلادش و افغانستان را مشمول عفو قرار می‌دهد، علیه مسلمانان تبعیض‌گرا می‌شود. ولی استدلال دولت هند این است که این قانون از اقلیت‌های مذهبی که از اذیت و آزار فرار می‌کنند حمایت می‌کند. نارندرا مودی، نخست‌وزیر و آمیت شاه، وزیر کشور هند بر این نکته پافشاری می‌کنند که این قانون علیه مسلمانان وضع نشده است. بی‌بی‌سی جهانی در گزارشی در بیان دلایل اعتراضات مسلمانان به این قانون آورده است: چیزی که بیشتر باعث ترس و نگرانی شده، برنامه ثبت ملی شهروندان است. نصیرالدین، سیاستمدار و رهبر جامعه مسلمانان شهر کانپور می‌گوید: ثبت ملی شهروندان، مردم را ملزم می‌کند که شهروند هند بودنشان را ثابت کنند. تصور کنید که یک خانواده هندو و یک خانواده مسلمان، هر دو نمی‌توانند شهروندی‌شان را ثابت کنند. خانواده هندو می‌تواند از ثبت ملی شهروندان برای ادعای شهروندی استفاده کند ولی از خانواده مسلمان سلب شهروندی خواهد شد. دولت می‌گوید نقشی‌های برای استفاده از ثبت ملی شهروندان آینده نزدیک ندارد، ولی جامعه مسلمانان هنوز بیم دارند که ممکن است قادر نباشند مدارک لازم برای اثبات شهروندی را ارائه دهند. نصیرالدین اضافه می‌کند که یکی دیگر از دلایل نگرانی مسلمانان اوتار پرادش این است که به بهانه اثبات ایتان، حزب هندو ناسیونالیست حاکم اعتماد ندارند. در جریان تظاهرات دامنه‌دار در هند علیه قانون جدید بحث انگیز اعطای شهروندی به مهاجران غیرمسلمان، بیشترین لطمه به ایالت شمالی اوتار پرادش وارد شده است. ۲۰ دسامبر ۲۰۱۹ که اعتراض‌ها شروع شد تاکنون ۱۹ نفر در این ایالت کشته شده‌اند. اعتراضات به خصوص در اوتار پرادش که محل زندگی ۴۰ میلیون مسلمان است، همچنان ادامه دارد.



یوگی آدیتیانات، سرور وزیر این ایالت گفته‌است که کسانی که اموال عمومی را تخریب کردند انتقام گرفته خواهد شد و برای جبران خسارتی که به اموال عمومی وارد شده، مایملک آنها مصادره خواهد شد. در اجرای این دستور، پلیس کسانی را که در تعقیبشان است و عمدتاً مسلمانان، شناسایی کرده و پوستر اسامی و عکس آنها را در سراسر کانپور، نصب کرده است. بسیاری معتقدند که سرور وزیر اوتار پرادش صرفاً از ایده نارندرا مودی مبنی بر «ناسیونالیسم هندو نیرومند» پیروی می‌کند. پلیس همچنین متهم به ارباب مسلمانان است. فیلم‌های ویدیویی از کانپور نشان می‌دهد که مأموران پلیس در تاریکی شب در محله‌های مسلمان نشین به آسیب زدن به اتومبیل‌ها و غارت خانه‌ها مبادرت می‌کنند. اصلاح قانون شهروندی هند که ماه گذشته به تصویب دو مجلس این کشور رسید، حقوق شهروندی به مهاجران غیر قانونی متعلق به شش مذهب اقلیت (هندو، بودایی، جین، مسیحی، زرتشتی و سیک) از کشورهای بنگلادش، افغانستان و پاکستان اعطای می‌کند. این قانون مربوط به مهاجرانی است که پیش از سال ۲۰۱۵ وارد هند شده‌اند. این قانون شامل مسلمانان روهینگیا نمی‌شود. در اوایل ماه گذشته میلادی، آمیت شاه وزیر کشور هند در پارلمان این کشور اعلام کرد که مسلمانان روهینگیا هیچ‌گاه به عنوان شهروند هند پذیرفته نخواهند شد. بزرگ‌ترین جمعیت پناهجویان روهینگیا در هند در شهر جامو حضور دارند. هند تاکنون چندین مهاجر روهینگایی را به مقامات میانمار تحویل داده است. هند که کنوانسیون میانمار ملل را امضا نکرده است در سال ۲۰۱۸ بیش از ۲۳۰ پناهجوی روهینگیا را بازداشت کرد. اگرچه حدود ۱۴ هزار روهینگیا مورد حمایت سازمان ملل متحد هستند، با این حال دولت هند آنها را به عنوان پناهنده به رسمیت نمی‌شناسد.

عده‌ای معتقدند تصویب خروج آمریکا از عراق توسط پارلمان، یک قاعده الزام آور به حساب می‌آید و بر این اساس حضور نیروهای آمریکایی در عراق غیر مجاز و نامشروع است؛ به همین دلیل هر شخص، جریانی و گروهی از این پس می‌تواند به نظامیان آمریکا حمله کند

«مایک پمپئو» وزیر خارجه آمریکا راه به دنبال داشت و اورسماً اعلام کرد که کشورش عراق را ترک نخواهد کرد. این تقابل اگرچه در فاز سیاسی و لفظی انجام شده اما واشنگتن نمی‌تواند از منافع اقتصادی که در عراق برای آن نهفته شده و طی ۱۶ سال اخیر آن را بارها مصادره به نفع کرده است، چشم‌پوشی کند.

این تحلیل بی‌شک، مخالفانی خواهد داشت؛ چرا که عده‌ای معتقدند تصویب خروج آمریکا از عراق (آنهم توسط نهاد قانونگذاری عراق) یک قاعده الزام آور به حساب می‌آید و بر این اساس حضور نیروهای آمریکایی در عراق غیرمجاز و نامشروع به حساب می‌آید؛ به همین دلیل هر شخص، جریانی و گروهی از این پس می‌تواند به نظامیان آمریکا حمله کند اما در این بین به نظر می‌رسد سننار یوهای آمریکا پس از تصویب خروج نیروهایش از عراق بر چهار محور عمده متمرکز خواهد شد.

نخست، کانالیزه کردن فعالیت داعش در عراق برای بر جسته کردن خلأ حضور خود. دوم، شیطنت علیه حشدالشعبی و متحدان ایران تا پای تهران را به معرکه جدید باز کنند. سوم، تمرکز مجدد روی کردها و کلید زدن فاز جدید استقلال طلبی و تجزیه عراق و در نهایت چهارم، خطه‌دهی مجدد برای عزل کامل نخست‌وزیر و رئیس‌جمهور عراق و به روی کار آمدن دولت جدید که هم‌پیمان سفت و سخت واشنگتن باشد.

متأسفانه این سند حقوقی با منطق سیاسی ایالات متحده کاملاً در تضاد است.

آمریکایی‌ها در هر کشوری که پایگاه نظامی تاسیس کرده‌اند به هیچ وجه قوانین کشور میزبان را رعایت نکرده‌اند. این موضوع در سوریه، اردن، قطر، بحرین، افغانستان، عربستان و حتی عراق کاملاً مشهود است تا جایی که بر اساس اسناد موجود ترور سپهبد سلیمانی توسط پهپاد MQ-۹ مسلح به موشک‌های لیزری هل‌فایر (HellFire) انجام شده که اتفاقاً پهپاد مذکور از پایگاه نظامی آمریکا در کشور قطر به پرواز درآمده است! به همین جهت رای اکثریت پارلمان عراق در تایید مصوبه شش‌بندی خروج نظامیان آمریکا از این کشور را باید یک تصمیم سیاسی با درون‌مایه حقوقی بدانیم که البته پیامدهای آن (برای دو طرف) مجدداً سیاسی، امنیتی و اقتصادی خواهد بود؛ چرا که دولت عراق نه تنها از سوی ملت خود بلکه از سوی تهران (به عنوان متحد استراتژیک) تحت فشار است و باید متوجه بود که تصویب این مصوبه به نوعی خرمندانه انجام شد؛ چرا که دولت عمده‌ای جنگ یا تبادل آتش احتمالی میان ایران و آمریکا تبدیل شود و از سوی دیگر در مقام تنش‌زدایی وارد میدان شده است.

پیامدهای مصوبه پارلمان عراق چیست؟

مصوبه پارلمان عراق اعاده می‌دارد که نیروهای ایالات متحده در کوتاهترین مدت باید خاک عراق را ترک کنند و بازگشت آنها به عراق منوط به درخواست دولت بغداد خواهد بود. در این میان «عادل عبدالمهدی»، نخست‌وزیر فعلی عراق طی نطقی در جریان رای‌گیری، اعلام کرد به نفع ایالات متحده است که نیروهایش را از عراق خارج کند.

گویی او به خوبی (به دلیل نزدیک بودن به ایران) می‌داند که طی روزها و هفته‌های آینده قرار است چه اتفاقی در منطقه و احتمالاً کشورش رخ دهد. این اظهارات اما خشم

خبر

کردهای سوریه صدها داعشی و خانواده‌هایشان را آزاد کردند



پ.ک.ک (حزب کارگران کردستان ترکیه) دست کم ۸۰۰ داعشی را از زندان شهر تل‌ابض آزاد کردند. این گروه‌های تروریستی بیش از ۱۰۰۰ داعشی و خانواده‌های آنها را هم طی دو ماه اخیر آزاد کرده بودند. یگان‌های کرد مسلح برخی از وابستگان داعش و خانواده‌های آنها را ۱۷ آوریل ۲۰۱۷ در اردوگاه الهول بازداشت کردند.

یگان‌های مسلح کرد صدها داعشی و خانواده‌های آنها را از اردوگاه الهول در شمال شرقی سوریه آزاد کردند. منابع محلی موقت به خبرگزاری آناتولی گفتند، یگان‌های مسلح کرد ۴۰۰ داعشی و خانواده‌های آنها را که در اردوگاه الهول واقع در استان حسکه تحت بازداشت بودند، آزاد کردند. به گفته این منابع، عملیات آزادسازی پس از آن صورت گرفته که عشایر عرب این منطقه مسئولیت بازداشتی‌ها را بر عهده گرفتند. به دنبال عملیات نظامی ترکیه در شمال شرقی سوریه، یگان‌های کرد صدها تن از داعشی‌ها و خانواده‌های آنها را آزاد کرده یا فرار آنها را نادیده گرفتند و از طرفی هم آزاد کردن داعشی‌ها را وسیله‌ای برای اخاذی از آمریکا و کشورهای غربی قرار دادند تا ترکیه را مجبور به توقف این عملیات کنند. پیش از این وزارت دفاع ترکیه اعلام کرد، گروه تروریستی ی.پ.ک (یگان‌های مدافع خلق کرد) و

خبر

تشکیل جلسه شورای امنیت درباره بحران لیبی



هستند، مطرح شود. روز یکشنبه رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه از آغاز استقرار سربازان ترکیه‌ای در لیبی در سایه چراغ سبزی که پارلمان ترکیه به دولتش نشان داده خبر داد. این چراغ سبز پارلمان ترکیه نگرانی اتحادیه اروپا را برانگیخته و رئیس‌جمهوری آمریکا را اادار کردنست به هر گونه «مداخله خارجی» در لیبی هشدار دهد.

شورای امنیت سازمان ملل روز گذشته (دوشنبه) به درخواست مسکو نشست علنی پیرامون لیبی برگزار کرد تا برای نخستین بار اعضای این شورا توافق‌نامه‌ای که ترکیه با دولت وفاق ملی لیبی به امضای رسانده بررسی کنند. به گزارش الجزیره، درخواست روسیه برای برگزاری این نشست به تصمیم آلمان مربوط می‌شود که قصد دارد کنفرانس بین‌المللی برلین را پایان ژانویه پیرامون لیبی برگزار کند. منابع دیپلماتیک اعلام کردند، قرار است در نشست شورای امنیت توافق‌نامه نظامی میان آنکارا و طرابلس بررسی شود؛ توافق‌نامه‌ای که به ترکیه اجازه می‌دهد نیروهای نظامی را برای حمایت از دولت وفاق ملی لیبی در رویارویی با حملات نیروهای حفتر به این کشور اعزام کند. به گفته این منابع، بعید نیست که در این نشست موضوع حضور نیروهای روس هم که از چند ماه پیش در لیبی در حمایت از نیروهای حفتر

عربستان به دنبال تنش‌زدایی در منطقه

منابع از آغاز به کار نشست وزیران خارجه کشورهای ساحل دریای سرخ در ریاض خبر دادند. وزیر خارجه عربستان در این نشست خواستار کاهش تنش در منطقه شد. به گزارش سایت‌النشره فیصل بن فرحان، وزیر خارجه عربستان در افتتاحیه نشست وزیران خارجه کشورهای ساحل دریای سرخ و خلیج عدن در ریاض گفت: ما شرکت‌کنندگان در این نشست که در آن منشور تأسیس شورای کشورهای عربی و آفریقایی مشرف بر دریای سرخ و خلیج عدن را تدوین می‌کنیم، سیاست‌گذاران، سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه عربستان در آینده به نشست سران کشورهای ساحل دریای سرخ دعوت خواهد کرد. اهمیت نشست مادر این است که در این مرحله حساس مابه‌تسرع در روند همکاری و تقویت توانایی‌هایمان برای مقابله با خطرات و چالش‌های منطقه و حمایت از امنیت دریای سرخ و خلیج عدن نیاز داریم. عربستان مایل به همکاری با برادران خود برای مقابله با چالش‌هاست.



سفیر آمریکا در افغانستان، کابل را ترک کرد

سفیر آمریکا در افغانستان با پایان دوره دو ساله‌اش کابل را ترک کرد. آسوشیتدپرس گزارش داد: «جان باس»، سفیر آمریکا در افغانستان روز گذشته (دوشنبه) با پایان دوره دو ساله‌اش کابل را ترک کرد. این در حالی است که تنش‌ها در منطقه در پی شهادت سردار قاسم سلیمانی، فرمانده نیروهای قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بالا گرفته است. تا زمان انتصاب سفیر جدید واشنگتن کار در خود در افغانستان را مسئول رسیدگی به امور دیپلماتیک در کابل کرده است. انتظار می‌رود «راس ولسون»، سفیر پیشین آمریکا در ترکیه و آذربایجان، در هفته‌های آینده به عنوان جانشین راس معرفی و راهی افغانستان شود. در بیانیه وزارت خارجه آمریکا آمده است که باس «به‌شکلی ماهرانه هدف دولت ترامپ مبنی بر رسیدن به توافق سیاسی در افغانستان را دنبال کرد تا واشنگتن اطمینان حاصل کند که تروریست‌ها هیچ‌گاه نمی‌توانند بار دیگر در خاک افغانستان ایالات متحده را تهدید کنند.»

